

„изконни“ ценности - нацията се нуждае от митология, която да я легитимира както пред другите, така и, на първо място, в съзнанието на своите членове. Подобна митология дефинира Своего и го отграничава от Чуждото, тя обединява няколко елемента - славното минало - времето на предците, няколко ключови фигури, които могат да бъдат назовани като Основателя, Покръстителя, Светеца (Небесния застъпник), по-многолюдната група на Героите и повествованията за тях. За да получат статуса на митология, тези повествования трябва да изразяват някаква общовалидна истина за общността, да определят идентичността и законите, на които тя се подчинява. Характерна за митичното мислене е вярата, че днешните събития представляват повторение на митичните, станали във време оно, *in illo tempore*, както го нарича М. Елиаде. Повествованията за митичните фигури пораждат култ към тях, към който се прибавя култовото отношение и към важни места (останки от крепости и дворци, а също и места на големи битки от миналото и пр.), и не на последно място - към езика.

В такъв случай словесността - устна и писмена, традиционна и нова - литература, историография, публицистика и не на последно място - учебникарска книжнина - несъмнено влизат в ядрото, около което се изгражда пространството на нацията. Те са там от една страна, защото разказват митични сюжети и от друга - защото като канонични образци служат за идентификационни знаци, дори и когато съзнателно бягат от националната си обвързаност и се стремят към универсализъм.

Националната митология е вторична митология и се оформя сравнително късно не само сред българите - изследвачите поставят началото на европейския „национализъм“ не по-рано от втората половина на XVIII в. Появата на националната митология стъпва на по-стари конструкции, предавани от други носители. Предисторическите времена разкриват картината на една ясна дихотомия: малко и недвусмислено очертано свое (рода, племето), противостоящо на необятното и враждебно чуждо. Своего се дефинира чрез система от митове, които обясняват произхода и кодифицират знаците за идентификация. Чуждото се разпознава не толкова по наличието на други знаци, колкото чрез отсъствието на своите и се разбира негативно, т.е. не като друго или различно, а като „несвое“. Основната опозиция е човешко - природно (нечовешко) или култура - варварство. Тя се запазва в трансформиран вид в по-късните опозиции християнство -